

Právo a judikatúra v praxi

8 | 2025

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. Konanie o určenie vlastníckeho práva a k otázke procesnej subjektivity, ak je sporovou stranou „neznámy vlastník“**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/80/2022 zo dňa 31. 7. 2024
- 2. K začiatku plynutia premlčania nároku na poistné plnenie zo zmluvy o havarijnom poistení uzatvorenej medzi podnikateľmi**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 4Cob/118/2023 zo dňa 24. 4. 2024
- 3. Ak sa nevyžaduje zastúpenie advokátom, nie je súd povinný overovať ani poučovať stranu o tom, že ňou zvolený zástupca nie je advokát**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/110/2023 zo dňa 29. 10. 2024
- 4. Protokol o odovzdaní bytu podpísaný prenajímateľom a jeho vplyv na zánik nájmu, ak osobitná dohoda o ukončení nájmu neexistuje**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoCsp/2/2024 zo dňa 29. 2. 2024
- 5. K možnosti zastúpenia zamestnancom strany – podnikovým právnikom, ak je zároveň zastúpená advokátom**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/79/2019 zo dňa 2. 6. 2020
- 6. K zohľadneniu výsluhového dôchodku pri určovaní náhrady straty na zárobku**
Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Co/35/2024 zo dňa 29. 1. 2025
- 7. Posudzovanie miery primeranej pomerom a vážne ohrozenie výkonu práv**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/45/2023 zo dňa 31. 7. 2024
- 8. K platnosti dojednania o limitácii nároku na náhradu škody v obchodnoprávnej zmluve konkrétnou čiastkou**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43Cob/108/2023 zo dňa 29. 2. 2024
- 9. Nevhodné usporiadanie a zabezpečenie predajne a priestoru s tovarom a nedostatok personálu ako dôvody pre čiastočné zbavenie hmotnej zodpovednosti zamestnanca pri krádeži**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoPr/5/2023 zo dňa 26. 3. 2024
- 10. Správca je aktívne vecne legitimovaný aj na podanie žaloby o odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a a § 42b ObčZ**
Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2CoKR/17/2024 zo dňa 12. 2. 2025
- 11. K možnosti veriteľa domáhať sa náhrady škody za oneskorené podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, ak si do neho neprihlásil pohľadávky**
Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1Cob/12/2023 zo dňa 27. 2. 2025
- 12. Vyhlásenie spotrebiteľa o tom, že bol oboznámený so všeobecnými obchodnými podmienkami a zaväzuje sa ich dodržiavať ako neprijateľná zmluvná podmienka**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8CoCsp/9/2024 zo dňa 27. 2. 2025
- 13. Omeškanie s plnením a kvalifikácia fixných zmlúv**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/31/2023 zo dňa 30. 7. 2024
- 14. K započítavaniu cestovných náhrad do príjmu spotrebiteľa pre účely overenia jeho schopnosti splácať spotrebiteľský úver**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8CoCsp/8/2024 zo dňa 27. 2. 2025
- 15. Žiadosť o právnu pomoc je potrebné skúmať aj z toho hľadiska, či by jej bolo možné vyhovieť, ak by v nej bol zvolený iný spôsob právnej pomoci**
Rozsudok Správneho súdu v Košiciach sp. zn. KE-8S/136/2022 zo dňa 27. 11. 2024

1. Konanie o určenie vlastníckeho práva a k otázke procesnej subjektivity, ak je sporovou stranou „neznámy vlastník“

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/80/2022 zo dňa 31. 7. 2024

Anotácia:

V posudzovanom spore súdy skúmali, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení a vyjadruje sa aj k otázke splnenia procesnej podmienky konania spočívajúcej v existencii procesnej subjektivity strany sporu, ak je sporovou stranou „neznámy vlastník“ zastúpený Slovenským pozemkovým fondom.

Právna veta:

Priblížená právna konštrukcia podľa názoru dovolacieho súdu spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c) zákona 180, teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámost ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkmi a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Spôsobilosť byť účastníkom konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 180/1995 Z. z. – § 8 ods. 1 písm. c)

2. K začiatku plynutia premlčania nároku na poistné plnenie zo zmluvy o havarijnom poistení uzatvorenej medzi podnikateľmi

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 4Cob/118/2023 zo dňa 24. 4. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o zaplatenie poistného plnenia zo zmluvy o havarijnom poistení. Jednou z rozhodujúcich otázok pre posúdenie sporu sa stala otázka plynutia premlčacej doby. Zmluva bola uzatvorená medzi dvoma podnikateľmi (obchodnými spoločnosťami); súd 1. inštancie preto uviedol, že zatiaľ čo poistná zmluva sa síce bude spravovať Občianskym zákonníkom (ObčZ), premlčanie je potrebné v plnom rozsahu posúdiť výlučne podľa ustanovení Obchodného zákonníka (ObchZ). Súd 1. inštancie nárok priznal; žalovaný sa v podanom odvolaní okrem iného bránil tým, že záväzok nemožno vnímať ako týkajúci sa podnikateľskej činnosti.

Krajský súd Košice s prihliadnutím na úmysel a následné správanie sa strán vyhodnotil, že poistná zmluva bola uzatvorená v súvislosti s ich podnikateľskou činnosťou. K plynutiu premlčacej doby uviedol, že keďže ObchZ neobsahuje osobitnú úpravu začiatku plynutia premlčacej doby pre práva na plnenie z poistenia, je potrebné ju aj v prípade obchodnoprávneho záväzku stanoviť podľa § 104 ObčZ; jej dĺžka sa následne posudzuje podľa § 397 ObchZ. Takýto názor na plynutie premlčacej doby vyslovil aj po zohľadnení názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného ako obiter dictum v rozhodnutí vydanom pod sp.zn. 3Obdo/103/2019, ktorý naopak (hoci to v ním posudzovanom prípade nebolo pre rozhodnutie relevantné) uvádza, že by sa v podobných prípadoch malo plynutie premlčania posudzovať výlučne podľa ObchZ.

Právna veta:

- I. Aj keď je poistná zmluva ako zmluvný typ upravená výlučne v Občianskom zákonníku, vzhľadom na podnikateľský charakter právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným je potrebné na ostatné ich práva a povinnosti aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, a to aj v otázke premlčania. Ide teda o tzv. kombinovaný záväzkový vzťah, kde podmienky poistnej zmluvy, ako aj začiatok plynutia premlčacej doby pri právach z poistného plnenia, sa vzhľadom na výlučnú právnu úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku spravujú týmto zákonom a ostatné práva a povinnosti zo zmluvného vzťahu medzi podnikateľmi Obchodným zákonníkom. Podľa § 397 Obchodného zákonníka je všeobecná premlčacia doba pre obchodnoprávne záväzky štyri roky. Pre začiatok jej plynutia však nemožno aplikovať všeobecnú právnu úpravu začiatku plynutia premlčacej doby obsiahnutú v § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale vzhľadom na výlučnú právnu úpravu § 104 Občianskeho zákonníka, ktorý v prípade práv na plnenie z poistenia určuje začiatok plynutia premlčacej doby za rok po poistnej udalosti.
- II. Záver o nepremičaní žalovaného nároku platí obdobne aj v prípade, ak by sa na otázku premlčania vzťahovali výlučne ustanovenia Obchodného zákonníka, ako to požadoval žalovaný s poukazom na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Obdo/103/2019. Obchodný zákonník v § 392 ods. 1 pri právach na plnenie záväzku odvodzuje začiatok plynutia premlčacej doby od doby splatnosti. Podľa ... Všeobecných poistných podmienok je poistné plnenie splatné do 15 dní od ukončenia šetrenia poisťovateľa potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa plniť. Súd prvej inštancie ... ustálil koniec poistného šetrenia na deň 27.10.2015. Od tohto dátumu možno začať počítať lehotu splatnosti poistného plnenia.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Poistné

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 104
§ 261 ods. 9, § 391 ods. 1, § 392 ods. 1, § 397 zákona č. 513/1991 Zb.

3. Ak sa nevyžaduje zastúpenie advokátom, nie je súd povinný overovať ani poučovať stranu o tom, že ňou zvolený zástupca nie je advokát

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/110/2023 zo dňa 29. 10. 2024

Anotácia:

V danom spore sa súd vyjadril aj k otázke, či sú súdy ex offio povinné skúmať v každom prípade zápis osoby zástupcu strany v zozname advokátov bez ohľadu na to, či ide o vec, v ktorej nie/je zastúpenie advokátom obligatórne.

Právna veta:

- I. Ak dovolateľka svojou námietkou mienila naznačiť, že súdy sú ex offio povinné skúmať v každom prípade zápis osoby zástupcu strany v zozname advokátov bez ohľadu na to, či ide o vec, v ktorej nie/je zastúpenie advokátom obligatórne, dovolací súd uvádza, že takýto imperatívny príkaz z právnej úpravy § 89 CSP nevyplýva. Logickým výkladom ustanovenia § 89 ods. 2 CSP má dovolací súd za to, že stranou zvolený zástupca, ktorý nie je advokát, je „overovaný“ súdom a uznesením nepripustený, len ak zjavne nie je spôsobilý na riadne zastupovanie, alebo ak ako zástupca vystupuje vo viacerých konaniach. Pričom z obsahu spisu nevyplýva, a ani dovolateľka v priebehu konania na súdoch nižšej inštancie nenamietala, ani nepreukázala, že splnomocnená zástupkyňa javila známky nespôsobilosti ju zastupovať a ani, že splnomocnená zástupkyňa vystupuje vo viacerých konaniach.
- II. Možnosť zvoliť si zástupcu je vecou strany konania, ktorá v prípade, ak si zvolí zástupcu, ktorý nie je advokátom (či už vedome alebo nie), za túto voľbu nesie následky v podobe (eventuálne) neodborného zastúpenia, ktoré následky zároveň nemôže strana konania v závislosti od kvality poskytnutého zastúpenia a úspechu v spore preklápať ako vadu nesprávneho procesného postupu na súd, ktorý si mal overiť odbornosť splnomocneného zástupcu, pretože možnosť voľby právneho zástupcu poskytuje právna úprava strane konania, nie súdu.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Zastúpenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 89 ods. 2, § 160

4. Protokol o odovzdaní bytu podpísaný prenajímateľom a jeho vplyv na zánik nájmu, ak osobitná dohoda o ukončení nájmu neexistuje

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoCsp/2/2024 zo dňa 29. 2. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o zaplatenie nájomného za užívanie bytu. Žalovaný nájomca sa bránil, že aj keď mal podľa pôvodne uzatvorenej nájomnej zmluvy nájom trvať aj v dobe, za ktorú prenajímateľ žiadal nájomné, v skutočnosti trval kratšie. Prenajímateľ totiž podľa nájomcu súhlasil s jeho skorším ukončením, ktoré nájomca navrhol písomne. Zmluvné strany síce neuzatvorili dodatok alebo dohodu, ktoré by jednoznačne vymedzili skoršie ukončenie trvania nájmu, ale štatutárny orgán prenajímateľa podpísal protokol o odovzdaní bytu, ktorým bolo potvrdené, že nájomca sa z bytu vysťahoval ešte pred obdobím, za ktoré bolo požadované zaplatenie nájomného. Súd 1. inštancie preto podpísal protokol zo strany prenajímateľa považoval za akceptáciu návrhu nájomcu na ukončenie nájmu a požadované nájomné nepriznal. Prihliadol aj na to, že prenajímateľ byt vzápätí prenajal inému nájomcovi.

Prenajímateľ sa v podanom odvolaní bránil, že podpis protokolu o odovzdaní bytu pri jeho opustení nájomcom nemožno považovať za dohodu o skončení nájmu. Aj Krajský súd Trenčín sa však stotožnil s názorom prvoinštančného súdu a uzavrel, že podpis prenajímateľa na protokole za uvedených okolností svedčí o jeho vôli nájom ukončiť. Súd navyše zdôraznil, že ak by v danej veci prijal opačný príklad, aj tak by nárok na nájomné nemohol priznať pre rozpor s dobrými mravmi, pretože ho prenajímateľ už získal od nového nájomcu toho istého bytu.

Právna veta:

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že medzi zmluvnými stranami došlo k písomnej dohode o zániku krátkodobého nájmu predmetného bytu, keď podpis písomného protokolu o odovzdaní bytu a hnutelných vecí ... štatutárnym zástupcom prenajímateľa treba v predmetnej veci považovať za akceptáciu návrhu žalovanej zo strany prenajímateľa na ukončenie nájmu bytu dohodou. S vypratáním a odovzdaním bytu pritom spája skončenie nájmu bytu aj ust. čl. IV bod 4.6. zmluvy o krátkodobom nájme bytu, kde si strany dohodli odovzdanie bytu najneskôr v deň skončenia nájmu, aj ust. § 8 ods. 1 zák. č. 98/2014 Z. z.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Zánik nájmu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 98/2014 Z. z. – § 8
40/1964 Zb. – § 3 ods. 1, § 710 ods. 1

5. K možnosti zastúpenia zamestnancom strany – podnikovým právnikom, ak je zároveň zastúpená advokátom

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/79/2019 zo dňa 2. 6. 2020

Anotácia:

V predmetnom spore bola riešená procesná situácia súvisiaca so zastúpením strany sporu, keď zamestnanec strany – podnikový právnik vystupoval ako ďalší zástupca žalovaného (civilný zástupca) popri dvoch zvolených právnych zástupcoch (advokátoch).

Právna veta:

- I. Odvolací súd nesprávne uzavrel, že W. Z. vystupovala ako ďalší zástupca žalovaného (civilný zástupca) popri dvoch zvolených právnych zástupcoch (advokátoch) a podľa ust. § 89 ods. 3 CSP jej zastúpenie podľa odvolacieho súdu nebolo prípustné a žalovaným udelené plnomocenstvo nemalo na odvolacom pojednávaní právne účinky.
- II. Je nepochybné, že W. Z. niekoľkokrát počas pojednávania uviedla, že je prítomná za zamestnávateľa, ktorý ju splnomocnil, aby sa za neho zúčastnila pojednávania ako zamestnanec žalovaného. Priamo pred pojednávaním pri zisťovaní totožnosti senátu odvolacieho súdu uviedla, že pracuje v spoločnosti ... ako právnik spoločnosti.
- III. Dovolací súd konštatuje, že W. Z. bola osobou oprávnenou zúčastniť sa pojednávania ... v mene zamestnávateľa – žalovaného v danom spore. Pre výkon práce podnikového právnika (W. na pojednávaní uviedla, že je zamestnaná ako právnik spoločnosti) je obvyklou prácou v mene spoločnosti vystupovať pred všeobecnými súdmi rozhodujúcimi o veciach týkajúcich sa právnickej osoby a robiť v jej mene právne úkony s konaním súdu súvisiace.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Zastúpenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 89 ods. 3

6. K zohľadneniu výsluhového dôchodku pri určovaní náhrady straty na zárobku

Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 21Co/35/2024 zo dňa 29. 1. 2025

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o náhradu straty na zárobku poškodeného, ktorý utrpel ujmu na zdraví v dôsledku dopravnej nehody. Poškodený bol pred nehodou v služobnom pomere; po nehode si požiadal o invalidný dôchodok, ktorý mu však nebol priznaný pre nedostatok potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia, pretože táto doba bola zhodnotená pre priznanie nároku na výsluhový dôchodok. Poškodený v konaní tvrdil, že pri výpočte náhrady straty na zárobku nemožno brať do úvahy jeho výsluhový dôchodok. Súd 1. inštancie však poukázal na to, že ak by k nehode nedošlo, poškodený by výsluhový dôchodok nemal; podľa súdu by sa na výsluhový dôchodok nemuselo prihliadať vtedy, keď by ho poškodený v čase nehody už poberal a zároveň by vykonával prácu v pracovnoprávnom vzťahu (ktorú by už následkom nehody vykonávať nemohol). Poškodený v podanom odvolaní zdôraznil, že výsluhový dôchodok nemal byť pri určovaní náhrady zohľadnený, pretože podľa neho nejde o plnenie, ktoré by bolo vyplácané v dôsledku choroby či úrazu.

Krajský súd Trnava ako odvolací súd však dal za pravdu súdu 1. inštancie. Uviedol, že aj z okolností prípadu vyplynulo, že invalidný dôchodok nebol v danom prípade priznaný preto, lebo príslušná časť dôchodkového poistenia bola zhodnotená práve pre nárok na výsluhový dôchodok. Výsluhový dôchodok teda za posudzovaných okolností nahrádza invalidný dôchodok, na ktorý sa má pri určovaní náhrady straty na zárobku prihliadať.

Právna veta:

Výsluhový dôchodok je príjmom, ktorý žalobca pred poškodením zdravia nepoberal, tento bol mu priznaný až v dôsledku škodovej udalosti, preto je potrebné ho považovať za plnenie majúce povahu náhrady straty príjmu žalobcu po jeho práceneschopnosti, z ktorého dôvodu súd prvej inštancie správne pri výpočte náhrady straty na zárobku po skončení PN naň prihliadal. V opačnom prípade by došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalobcu ako správne uviedol aj súd prvej inštancie, nakoľko v prípade nezohľadnenia výsluhového dôchodku by žalobca mal vyšší príjem ako pred vznikom škody. Výsluhový dôchodok v danom prípade jednak kompenzuje stratu žalobcu na zárobku v dôsledku skončenia služobného pomeru a zároveň nahrádza invalidný dôchodok, ktorý nebol žalobcovi priznaný len z dôvodu už priznaného výsluhového dôchodku

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Náhrada škody, Náhrada straty na zárobku

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 446, § 447
328/2002 Z. z. – § 38

7. Posudzovanie miery primeranej pomerom a vážne ohrozenie výkonu práv

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/45/2023 zo dňa 31. 7. 2024

Anotácia:

Predmetom bolo určenie povinnosti žalovaným zdržať sa zásahov do vlastníckeho práva obťažovania žalobcov nadmerným hlukom, ktorý spôsobuje škrekot, piskot a rev exotického vtáctva chovaného žalovanými. Posudzovala sa otázka týkajúca sa posúdenia miery primeranej pomerom obťažovania hlukom exotického vtáctva a či nejde o vážne ohrozenie výkonu práv.

Právna veta:

Pojmy „miera primeraná pomerom“ alebo „vážne ohrozovanie výkonu práv“ vyjadrujú hornú hranicu negatívnych dôsledkov správania sa vlastníka. Ak negatívne dôsledky tohoto správania sa prekročia určitú hranicu, dotknutý sa môže úspešne domáhať ochrany svojich práv podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pri súdnej ochrane týchto práv musí súd vždy dôsledne zistiť konkrétnu situáciu a objektívne posúdiť, či uvedená hranica bola prekročená, lebo ochranu nemôžno priznať pred zásahmi, ktoré neprekračujú dovolenú mieru a sú dôsledkom bežného správania sa, ktoré sú susedia povinní navzájom trpieť, lebo je spojené s obvyklým užívaním nehnuteľností. Zákon bližšie nevymedzuje obsah slov nad mieru primeranú pomerom, určuje však hranicu správania sa medzi dovoleným správaním od optimálneho stavu po stav ešte prípustný, a nedovoleným správaním sa nad prípustnú mieru a to vo vzťahu ku konkrétnym pomerom v danom mieste a čase, ale aj vo vzťahu k objektívne žiaducim pomerom.

Súd rozhodujúci o návrhu na ochranu podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nemôže obmedziť len na konštatovanie, že namietaný zásah je v súlade s prevládajúcim správaním sa ostatných subjektov, ale musí vždy zohľadniť mieru primeranú pomerom, ktoré by mali byť.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana vlastníckeho práva

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 127 ods. 1

8. K platnosti dojednania o limitácii nároku na náhradu škody v obchodnoprávnej zmluve konkrétnou čiastkou

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43Cob/108/2023 zo dňa 29. 2. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o zaplatenie peňažnej čiastky, voči ktorej si žalovaný uplatnil vzájomnou žalobou nárok na náhradu škody. V spore sa posudzovalo aj zmluvné dojednanie, v zmysle ktorého mohla každá zo zmluvných strán pre prípad stanovený zmluvou požadovať náhradu škody vo výške zábezpeky, ktorá bola stanovená konkrétnou presne vyčíslenou sumou – 25.000 eur. Žalovaný si v konaní vzájomnou žalobou uplatnil nárok na náhradu škody presahujúci 25.000 eur; súd 1. inštancie však vyššie uvedené dojednanie posúdil ako platné dojednanie o paušalizovanej náhrade škody. Žalovaný sa bránil, že takéto dojednanie nie je platné, lebo by bolo v rozpore so zákazom vzdania sa nároku na náhradu škody podľa § 386 ods. 1 ObchZ.

Krajský súd Banská Bystrica však v súvislosti s argumentáciou žalovaného uviedol, že dojednanie o maximálnej výške škody je možné platne dojednať. Svoj názor oprel najmä o ustanovenie § 379 ObchZ, v zmysle ktorého môže byť podľa jeho názoru výška škody limitovaná.

Právna veta:

- I. Odvolací súd je toho názoru, že zmluvné dojednanie o možnosti požadovať (za splnenia dohodnutých podmienok porušenia povinnosti a odstúpenia od zmluvy) náhradu škody vo výške zábezpeky 25 000,-Eur je dohodou o obmedzení výšky škody.
- II. Odvolací súd nepovažuje takéto dojednanie o rozsahu náhrady škody do výšky 25.000,- Eur za neplatné zmluvné dojednanie, napriek kogentnej úprave § 386 ods. 1 ObZ.
- III. Aj keď Obchodný zákonník v kogentnom ustanovení § 386 zakazuje vzdať sa nároku na náhradu škody pred porušením povinnosti, podľa odvolacieho súdu o takýto prípad v prejednávanej veci nejde. Ust. § 386 ObZ hovorí o zákaze vzdania sa „nároku“, v danom prípade sa však dohodou o maximálnej výške škody v sume do 25.000,- Eur ani jedna zo zmluvných strán nevzdala nároku na náhradu škody, naopak predpokladala ho, avšak s limitujúcou výškou do 25.000,- Eur.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Náhrada škody, Odstúpenie od zmluvy

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 104
513/1991 Zb. – § 261 ods. 9, § 391 ods. 1, § 392 ods. 1, § 397

9. Nevhodné usporiadanie a zabezpečenie predajne a priestoru s tovarom a nedostatok personálu ako dôvody pre čiastočné zbavenie hmotnej zodpovednosti zamestnanca pri krádeži

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoPr/5/2023 zo dňa 26. 3. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o náhradu škody za schodok, ktorý vznikol odcudzením tovaru v klenotníctve, a to okrem iného aj z odomknutého trezoru umiestneného v kancelárii, do ktorej sa vchádzalo cez predajňu. Krádež bola zorganizovaná štyrmi páchatelmi; dvaja odpútali pozornosť žalovanej – zamestnankyne na predajni a dvaja odcudzili tovar. Spor bol posudzovaný viacerými inštanciami, napokon sa však (aj Krajským súdom v Trenčíne) ustálili ako dôvody pre čiastočné zbavenie sa zodpovednosti žalovanej zamestnankyne za škodu nasledujúce skutočnosti:

- 1) v deň krádeže bola na predajni len žalovaná – štandardne bývali na predajni 2 zamestnanci, pretože priestor bol usporiadaný tak, že 1 zamestnanec nemohol mať v určitom mieste výhľad na celý priestor (tzn. zamestnávateľ nezabezpečil dostatok personálu);
- 2) do kancelárie sa dalo z predajne dostať bez prekonania fyzických prekážok s tým, že vchod do kancelárie nebolo možné uzamknúť (zamestnávateľ nezabezpečil kľúč);
- 3) trezor v kancelárii mal nevhodné uzamykanie, kvôli ktorému sa veľmi dlho otváral a opätovne uzamykal; keďže s ním bolo potrebné disponovať počas fungovania prevádzky, boli zamestnanci nútení nechávať ho otvorený.

S prihliadnutím na uvedené okolnosti Krajský súd Trenčín napokon ustálil zodpovednosť žalovanej zamestnankyne v pomere 25 % a zamestnávateľa v pomere 75 %.

Právna veta:

- I. Treba pripísať na vrub žalobcovi, že nezabezpečil na takomto druhu pracoviska pri už vyššie uvádzanom „nešťastnom“ tvare a zlom rozložení pultov v predajni prítomnosť ďalšieho predavača.
- II. K vniknutiu zlodejov do bočnej miestnosti by taktiež nedošlo, ak by dvere na tejto miestnosti boli uzamknuté.
- III. Vykonaným dokazovaním však bolo preukázané, že žalovaná kľúče od tejto bočnej miestnosti nemala a nemal ho ani žiaden z predavačov, takže dvere do bočnej miestnosti, v ktorej sa trezor nachádzal, zamestnanci vôbec zamknúť nemohli.
- IV. Keby si zamestnávateľ splnil svoju povinnosť riadne zabezpečiť predajňu, ku krádeži na predajni by nedošlo a to aj napriek tomu, že trezor nebol uzamknutý.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Pracovno-právne spory, Zodpovednosť za škodu na zverených hodnotách

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 182 ods. 3, § 187 ods. 1

10. Správca je aktívne vecne legitimovaný aj na podanie žaloby o odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a a § 42b ObčZ

Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2CoKR/17/2024 zo dňa 12. 2. 2025

Anotácia:

Spornou bola otázka, či je správca oprávnený uplatňovať odporovateľnosť právneho úkonu iba podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Právna veta:

- I. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že správca je oprávnený uplatňovať odporovateľnosť právneho úkonu iba podľa ZKR. Správca vykonáva činnosť v súlade s § 1 ZKR (riešenie úpadku dlžníka speňažením majetku a kolektívnym uspokojením veriteľov), vykonáva správu majetku podliehajúceho konkurzu (v praxi najmä podľa § 67 ods. 1 písm. a/ a b/ ZKR), speňažuje majetok podliehajúci konkurzu, z výťažku uspokojuje veriteľov, pričom vykonáva aj ďalšie práva a povinnosti v priebehu konkurzu v súlade so ZKR (§ 40 ods. 2 ZKR).
- II. Správca je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby o odporovateľnosť právneho úkonu podľa § 42a a § 42b OZ a teda žalobu je potrebné meritórne prejednať a na základe vykonaného dokazovania rozhodnúť.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Konkurz a reštrukturalizácia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 7/2005 Z. z. – § 57, § 62
40/1964 Zb. – § 42a, § 42b

11. K možnosti veriteľa domáhať sa náhrady škody za oneskorené podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, ak si do neho neprihlásil pohľadávky

Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 1Cob/12/2023 zo dňa 27. 2. 2025

Anotácia:

Spoločnosť žalobcu dodávala tovar spoločnosti s.r.o. vymazanej po zastavenom konkurznom konaní pre nedostatok majetku.

Viacero vystavených a splatných faktúr nebolo v čase pred zánikom spoločnosti, s.r.o. uhradených.

Podľa žalobcu žalovaný ako konateľ vymazanej spoločnosti nevykonával všetky potrebné opatrenia na to, aby predišiel úpadku spoločnosti.

Žalobca si ani jednu pohľadávku neprihlásil riadne a včas.

Právna veta:

Žalovaný ďalej sporoval v podanom odvolaní aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, a to z dôvodu, že žalobca si ani jednu zo žalovaných pohľadávok neprihlásil do konkurzu riadne a včas a teda sa nikdy nestal konkurzným veriteľom. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, žeby veriteľom v zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 ZKR (aktuálne analogicky § 11a ods. 1 ZKR – pozn.) mal byť len ten veriteľ, ktorý si prihlásil svoje pohľadávky do konkurzu. Judikatúra, na ktorú žalovaný odkazoval, sa vzťahovala na iný skutkový stav, kde bolo predmetom posudzovania postúpenie pohľadávky vo vzťahu k postúpeniu nároku na náhradu škody. Odvolací súd dospel k záveru, že aktívna vecná legitímácia u žalobcu bola daná, keďže v zmysle § 11 ods. 4 ZKR postačuje postavenie veriteľa, ako také, t. j. že žalobca preukázal existenciu nezaplatenej pohľadávky voči úpadcovi.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Konkurz a reštrukturalizácia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 7/2005 Z. z. – § 11a ods. 1
513/1991 Zb. – § 135a

12. Vyhlásenie spotrebiteľa o tom, že bol oboznámený so všeobecnými obchodnými podmienkami a zaväzuje sa ich dodržiavať ako neprijateľná zmluvná podmienka

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8CoCsp/9/2024 zo dňa 27. 2. 2025

Anotácia:

Podanou žalobou sa žalobca domáhal určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré v žalobe bližšie špecifikoval. Žalobca so žalovaným uzavreli úverovú zmluvu, z ktorej je zjavné, že žalovaný poskytol žalobcovi úver. V spore bola riešená zmluvná podmienka spočívajúca vo vyhlásení spotrebiteľa o tom, že bol oboznámený so všeobecnými podmienkami a zaväzuje sa ich dodržiavať.

Právna veta:

- I. Zmluvná podmienka spočívajúca vo vyhlásení spotrebiteľa o tom, že bol oboznámený so všeobecnými podmienkami a zaväzuje sa ich dodržiavať je neprijateľná z dôvodu, že v rozpore s požiadavkou dobrej viery zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Uvedenou zmluvnou podmienkou sa na spotrebiteľa neprijateľne, bez ďalšieho, prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s obsahom zmluvy, porozumenia jej obsahu a okolností uzavretia zmluvy v tiesni alebo za nápadne nevýhodných podmienok.
- II. Je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že zmluvná podmienka spotrebiteľa ovplyvní pri uplatňovaní jeho práv (napr. spotrebiteľ nevyužije svoje právo podľa § 49 OZ), resp. u spotrebiteľa vyvolá dojem, že sa nemôže dovolávať súdnej ochrany, keďže platí domnienka, že si zmluvu prečítal a jej obsahu a konštrukcii porozumel. Práve skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potenciálnemu uplatneniu jeho práv na súde a u iných štátnych orgánov, keďže spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom.
- III. Uvedenými zmluvnými podmienkami sa na spotrebiteľa taktiež neprijateľne prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s esenciálnymi informáciami podstatnými pre posúdenie vhodnosti a únosnosti úveru podľa zmluvy v kontexte jeho majetkových pomerov a finančných možností. Je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno. Z tohto dôvodu, vzhľadom na účinok zmluvnej podmienky, túto aj odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, posúdil ako neprijateľnú podľa § 53 ods. 1 OZ spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 53

13. Omeškanie s plnením a kvalifikácia fixných zmlúv

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/31/2023 zo dňa 30. 7. 2024

Anotácia:

V predmetnej veci zo zisteného skutkového stavu vyplývalo, že síce medzi stranami malo byť plnenie – dodanie tovaru na presný čas, avšak nebolo preukázané, že by pri oneskorenom plnení žalovaný nemal o plnenie záujem. Žalovaný namietal relatívnu neplatnosť zmluvy o preprave tovaru z dôvodu omylu a tvrdil, že žalobca vedel, že v čase vystavenia objednávky nebude môcť prepravu vykonať k dohodnutému dňu. Argumentácia žalovaného smerovala v zásade k úprave tzv. fixných zmlúv.

Právna veta:

Pre kvalifikáciu zmluvy ako fixnej nestačí iba zdôraznenie záujmu veriteľa, tu žalovaného, na včasnom plnení záväzku. Z obsahu zmluvy, resp. objednávky nevyplynuli účinky zániku pri jej porušení, preto zmluvu o preprave nebolo možné vyhodnotiť ako zmluvu fixnú, keďže ani z povahy veci nevyplynulo, že na oneskorenom plnení žalovaný nemal záujem, čo správne súdy nižšej inštancie aj vyhodnotili. V tomto smere bolo podstatné zistenie, že k vykonaniu prepravy a dodaniu a prevzatíu tovaru v konečnom dôsledku došlo, teda nárok na odmenu za vykonanú prepravu žalobcovi nepochybne vznikol.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Odstúpenie od zmluvy, Zmluva o preprave vecí

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 349 ods. 3

14. K započítavaniu cestovných náhrad do príjmu spotrebiteľa pre účely overenia jeho schopnosti splácať spotrebiteľský úver

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8CoCsp/8/2024 zo dňa 27. 2. 2025

Anotácia:

V spore bola riešená situácia, či žalobca dostatočným spôsobom zistil bonitu žalovaného z hľadiska jeho príjmov a výdavkov a tieto náležite preveril.

Žalobca trval na tom, že o žalovanom zhromaždil potrebné informácie. Dopytom v Sociálnej poisťovni zistil, že, žalovaný bol zamestnaný u súčasného zamestnávateľa aspoň od 03/2015 a jeho vymeriavací základ bol vo výške 457 EUR, a napokon predložením potvrdenia zamestnávateľa o výške vyplatených cestovných náhrad vo výške v priemere 1 000 EUR mesačne. Čo sa týka cestovných náhrad, vznikla otázka, do akej miery a v akej výške ich možno považovať za príjem žalovaného na účely skúmania jeho schopnosti splácať úver.

Právna veta:

- I. Čo sa týka cestovných náhrad ... je otázne, do akej miery a v akej výške ich možno považovať za príjem žalovaného na účely skúmania jeho schopnosti splácať úver. V zmysle zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách ide o náhradu výdavkov, ktoré zamestnancovi, resp. inej osobe vzniknú v súvislosti s pracovnou cestou, pri dočasnom pridelení na výkon práce k užívateľskému zamestnávateľovi a pod. Cestovné náhrady nemožno považovať za príjem, keďže nahrádzajú náklady, ktoré zamestnanec vynaložil zo svojho, či už ide o preukázateľné výdavky, alebo sú preplácané paušálne.
- II. Zo žalobcom predloženého potvrdenia o výške vyplatených cestovných náhrad nemožno zistiť, či a v akom rozsahu boli týmito náhradami kryté skutočné náklady žalovaného v súvislosti s výkonom jeho práce, a do akej miery ich možno považovať za jeho príjem v prípade, že boli vyplácané paušálne a ich výška presahovala skutočné náklady žalovaného. Navyše pokiaľ by aj bol žalovaný teoreticky ušetril určitú sumu z cestovných náhrad (diét), tak by sa jednalo iba o určitú sumu, ktorú nie je možné jasne kvantifikovať a ktorá by nemusela byť každý mesiac rovnaká a tak tiež nemožno zaručiť, či by žalovanému vôbec nejaká suma z diét ostala. Každopádne cestovné náhrady nemožno považovať za bežný príjem, nakoľko sa jedná o náklady na živobytie.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa, Zmluva o úvere

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 129/2010 Z. z. – § 7 ods. 1, § 11 ods. 2

15. Žiadosť o právnu pomoc je potrebné skúmať aj z toho hľadiska, či by jej bolo možné vyhovieť, ak by v nej bol zvolený iný spôsob právnej pomoci

Rozsudok Správneho súdu v Košiciach sp. zn. KE-8S/136/2022 zo dňa 27. 11. 2024

Anotácia:

Centra právnej pomoci nepriznalo nárok na poskytnutie právnej pomoci žalobkyni v právnej veci ústavnej sťažnosti fyzickej osoby pre prietahy v konaní.

Právna veta:

- I. V rámci súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa (súd – pozn.) zaoberal aj právnym posúdením žalovaného vo vzťahu k žiadosti žalobkyne o poskytnutie právnej pomoci v jej právnej veci prietahov v konaní vedenom Okresným súdom Košice – okolie pod sp. zn. 17Er/547/2005. Je síce pravdou, že žalobkyňa žiadosť o poskytnutie právnej pomoci sama zúžila len na právnu pomoc na zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, avšak správny súd mal za to, že pre naplnenie účelu Zákona o právnej pomoci, ktorým je okrem iného v zovšeobecnenej rovine poskytovanie právnej pomoci fyzickým osobám za účelom riadneho uplatnenia a ochrany ich práv, bolo aj s poukazom na ustanovenia § 5b ods. 1 a 5 Zákona o právnej pomoci, úlohou žalovaného vyhodnotiť právnu vec žalobkyne komplexne. Zo znenia citovaných ustanovení Zákona o právnej pomoci vyplýva, že: „centrum zabezpečuje poskytnutie právnej pomoci najmä formou právneho poradenstva vo veciach, v ktorých nebol podaný návrh na začatie konania pred súdom“ (§ 5b ods. 5), ale najmä: „o forme poskytnutia právnej pomoci rozhoduje centrum, prihliada pritom na okolnosti prípadu a účelnú ochranu práv oprávnenej osoby alebo zahraničnej oprávnenej osoby“ (§ 5b ods. 1), podľa správneho súdu vyplýva pre žalovaného povinnosť prihliadať na okolnosti prípadu a účelnú ochranu práv nielen oprávnenej osoby, ale aj žiadateľa, v danom prípade žalobkyne.
- II. Správny súd má za to, že v odôvodnených prípadoch, kedy je zrejmé, že žiadateľ si v žiadosti zvolil nesprávny spôsob právnej pomoci, je pre naplnenie účelu Zákona o právnej pomoci zo strany žalovaného potrebné posudzovať žiadosť žiadateľa, ako osoby neznalej práva, ktorá sa na žalovaného obracia práve primárne z tohto dôvodu (zároveň tiež z dôvodu materiálnej núdze), komplexným spôsobom tak, aby žiadateľovi nebolo znemožnené domáhať sa svojich práv za asistencie právnej pomoci poskytnutej podľa Zákona o právnej pomoci len z toho dôvodu, že na základe vlastnej neznalosti si v žiadosti zvolil nesprávny spôsob právnej pomoci, v dôsledku čoho mu nárok na právnu pomoc nebol priznaný, hoci v prípade zvolenia správneho spôsobu právnej pomoci, by mu tento nárok mohol byť priznaný.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Poskytovanie právnej pomoci

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 327/2005 Z. z. – § 5b, § 8